

Hodnocení bakalářské práce

Hana Topinková: Služby veřejných knihoven v České republice nevidomým a slabozrakým

Zpracovala: PhDr. Radka Římanová

Navržené hodnocení: velmi dobře

Předložená bakalářská práce je věnována tématu poskytování knihovnicko-informačních služeb zrakově postiženým uživatelům, se zvláštním zřetelem ke službám Knihovny a tiskárny pro nevidomé K. E. Macana.

Autorka v úvodu uvádí, že po té, co začala pronikat do dané problematiky, zjistila, že služby této uživatelské skupině neposkytují pouze veřejné knihovny, ale při vysokých školách existují i specializované laboratoře poskytující informační podporu studentům. Je nutné ocenit, že autorka přistoupila k tomuto zjištění kreativně a rozšířila tak významně a kvalitativně obsah své práce. Přesto naplnila zadání práce, které bylo PhDr. L. Vášovou zpracováno v roce 2006.

V úvodní části autorka stručně teoreticky zpracovává problém zrakového postižení, vzhledem k zaměření práce a jejímu dalšímu obsahu, správně vyzdvihuje oblast práva zrakově postižených na vzdělání, jako jeden z důležitých aspektů kvality života. V této části práce osvědčila autorka plné pochopení tématu, schopnost práce s odbornou literaturou i srozumitelné převyprávění odborného textu. Zvládnutí této dovednosti považuji za velmi důležité při hodnocení absolventa ÚISK FF UK, neboť jen předpokladem úspěšného a perspektivního profesionálního působení v současné knihovně, kdy je hlavní akcent kladen na poskytování profesionálních knihovnicko-informačních služeb.

Druhá kapitola je již věnována obecným aspektům problematiky knihoven pro zrakově postižené. Autorce se zde velmi pěkně podařilo skloubit teoretické poznatky, s poznatky získanými na základě setkání s uživateli i pracovníky této knihovny. Bohužel o návštěvách v této knihovně vím pouze z titulu vedoucí práce, ve vlastní práci o tom není zmínka. Na straně 11 je uvedeno: „*V České republice nebyla vydána žádná metodika či doporučení, která by určovala, jak specializované knihovny pro zrakově postižené budovat a následně spravovat.*“

Souhlasím s tímto tvrzením, nicméně je nutné si připomenout, že existuje směrnice IFLA *Libraries for the blind in the information age - guidelines for development*, vydaná v roce 2005, která je dostupná nejen v Národní knihovně ČR, ale také zcela volně na Internetu.

Pokud se autorka rozhodne věnovat se tématu při dalším studiu či profesní dráze, jistě bude nutné, aby se s tímto materiálem seznámila.

Především na základě průzkumu knihoven poskytujících služby zrakově postiženým a rozhovoru s uživatelkou (viz. kapitoly 5 a 6.2) zpracovala autorka kapitolu 2. 3 *Bezbariérový přístup do knihoven pro osoby se zrakovým postižením*. Z této části práce je patrné, že autorka je schopna pracovat nejen s odborným textem, ale přesně a srozumitelně formulovat i obecné závěry na základě vlastního výzkumu.

Velice přehledně je též zpracována historie a současnost Knihovny a tiskárny K. E. Macana. Ovšem poněkud překvapivě se jeví v práci zařazený text velmi stručné kapitoly *Knihovna a souborný archiv Braillet Plus*. Bylo by vhodné, kdyby autorka při obhajobě objasnila organizační podrobnosti této digitální knihovně – kým je zřizována, financována? Jedná se o dobrovolnickou aktivitu?

V následující části práce je uveden popis specializovaných center a knihoven při univerzitách ČR. Z textu je patrné, že toto téma autorku velmi oslovuje, texty jsou nad rámec zadání. Stručně představuje celkem 4 pracoviště. Navrhuji autorce, aby během obhajoby zdůvodnila výběr těchto konkrétních pracovišť.

Kapitola 5 *Služby veřejných knihoven zrakově postiženým* obsahuje pěkný úvod, velmi zajímavou tabulku atributů služeb zrakově postiženým v různých knihovnách, zcela však postrádám komentář jednotlivých položek či porovnání. Autorka pouze předkládá fakta, která bez vyhodnocení nutí čtenáře práce, aby sám porovnával jednotlivé prvky tabulek. Vzhledem k tomu, že zadání uvádělo naprosto jasně: *Na základě přehledu spolupracujících knihoven v ČR proveďte průzkum rozsahu a kvality jednotlivých služeb nevidomým a slabozrakým uživatelům*; považuji tuto kapitolu za dobrý začátek naplnění tohoto úkolu, který se nepodařilo zcela završit. Během obhajoby doporučuji autorce, aby sdělila, se kterými knihovnami se jí podařilo navázat kontakt a se kterými ne. V textu je totiž uvedeno upozornění, že některé údaje se jí nepodařilo zcela ověřit, neboť dané knihovny nereagovaly na její dotazy.

Podobně lze hodnotit i šestou kapitolu *Praktická část*. Zde autorka dokázala, že svými komunikačními schopnostmi odpovídá požadavkům na profil absolventa bakalářského oboru ÚISK FF UK, neboť je výslovně uvedeno, že mezi ně patří *osvojení metod komunikace s uživatelem, resp. čtenářem, při analýze jeho informačních požadavků a jejich uspokojování s využitím soudobé výpočetní a telekomunikační techniky a zároveň se znalostí základních psychologických a didaktických zásad jednání s uživatelem různých druhů informačních, včetně knihovnických služeb*.

Oba rozhovory – se správcem systému laboratoře Carolina i uživatelkou Knihovny K. E. Macana, přinesly autorce cenné a podnětné informace. Zcela však v textu chybí komentáře k rozhovorů, jedná se spíše o „ilustraci“ než vlastní text práce. V případě dalšího rozpracování tématu doporučuji spíše citovat části rozhovorů v souvislosti s například s popisem konkrétní služby nebo problému.

Bakalářská práce Hany Topinkové je zpracována formálně správně, obsah je logicky rozložen do kapitol, k dobré orientaci v práci přispívá seznam použitých zkratk, tabulek, grafů a obrázků. Při čtení práce jsem nenalezla žádné typografické chyby, správně je zvládnuto i formátování textu, které je někdy obtížným prvkem při zpracovávání vysokoškolských kvalifikačních prací. Bohužel je nutné konstatovat, že z formálního hlediska je nejslabší částí práce *Seznam citací použité literatury*. Použití kursivy je nejednotné, formátování odstavců v režimu zarovnání do bloku není ideální. Nelze sice říci, že je zcela ignorován standard ISO 690, ale vzhledem k studijnímu oboru, ve kterém se autorka uchází o titul bakaláře, by si tato část práce zasloužila větší péči.

Na základě uvedených skutečností doporučuji přijetí této práce a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.

V Praze 6. 6. 2008

